

Kommuneplanens samfunnsdel 2021–2030

SAMMEN SKAPER
VI EN BÆREKRAFTIG OG
INKLUDERENDE KOMMUNE

Innhold

FORORD	4
SAMFUNNSDELEN SOM STYRINGSVERKTØY	6
FNs BÆREKRAFTSMÅL OG KARMØY KOMMUNE	10
Helhet og sammenheng	12
VISJON OG VALG AV HOVEDMÅL	14
Tenke globalt og handle lokalt	16
PRIORITERTE SATSNINGSOMRÅDER	20
God helse	22
God utdanning	24
Likestilling mellom kjønnene	26
Anstendig arbeid og økonomisk vekst	28
Bærekraftige byer og lokalsamfunn	30
Stoppe klimaendringene og styrke naturmangfoldet	32
Samarbeid for å nå målene	36
Strategi for å realisere delmålene	38
AREALSTRATEGI FOR KARMØY KOMMUNE	40
Hva er en arealstrategi og hvordan brukes den?	40
Bakgrunn og analyse	42
Karmøy kommune sin arealstrategi bygger videre på anbefalingen fra scenarioutredningen	46
KOMMUNEN SOM ORGANISASJON	48

FORORD

Visjon i samfunnsdelen: Sammen skaper vi en bærekraftig og inkluderende kommune, skal prege alt arbeid i kommunen. Vi ønsker å utvikle en samskapende kommune som jobber på lag med innbyggerne, sivilsamfunnet, næringslivet, kompetansemiljøer og nabokommuner, for en bærekraftig utvikling av samfunnet.

Vi ønsker å være en inkluderende kommune hvor alle skal kunne leve gode og meningsfulle liv – uavhengig av alder, kjønn, legning, funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk status. Derfor vil du se at denne ambisjonen går igjen som en rød tråd gjennom hele dokumentet.

Kommuneplanens samfunnsdel skal både reagere på et komplekst utfordringsbilde og sette mål som skal gjøre det godt å bo, leve, jobbe og besøke kommunen. De ulike målsettingene står ikke bare for seg selv, men inngår i en vev av sammenhenger. Derfor er det like naturlig å trekke fram tema knyttet til God utdanning og Likestilling mellom kjønnene, når hovedmålet er Anstendig arbeid og økonomisk vekst.

Kommunen har flere roller: Den er samfunnsutvikler, tjenesteleverandør, myndighet og arbeidsgiver. Samfunnsdelen skal bidra til at alle disse rollene støtter opp om klare målsettinger. Når kommunen jobber sammen med innbyggerne, mot felles mål, kan vi faktisk nå visjonen om en bærekraftig og inkluderende kommune.

Hilsen Jarle Nilsen, ordfører

SAMFUNNSDELEN SOM STYRINGS- VERKTØY

EN KOMMUNEPLAN BESTÅR AV TRE DELER:

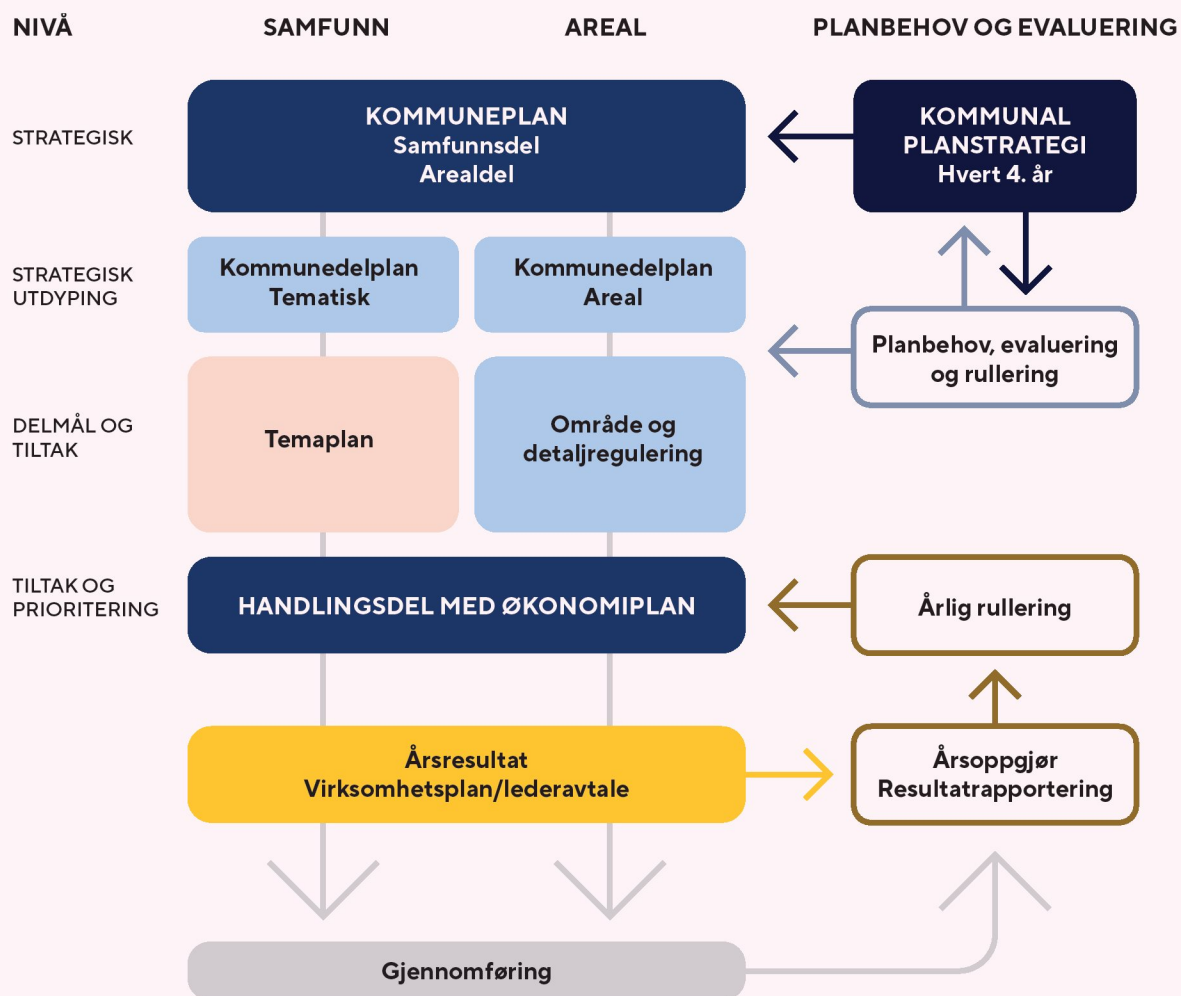
Samfunnsdelen inneholder de langsiktige målene for utviklingen av karmøysamfunnet og kommuneorganisasjonen. Den er kommunens overordnede strategiske styringsverktøy og legger føringene for fremtidige valg og prioriteringer. Den er et felles veikart som presenterer kommunens prioriterte satsningsområder, og setter overordnede mål for mer detaljerte planer, strategier, budsjetter og politiske enkeltsaker. **Kommuneplanens arealdel** skal være den kartmessige speilingen av målene og arealstrategien fra samfunnsdelen. Den er juridisk bindende og skal sørge for at kommunen får rett funksjon på rett sted. Budsjett- og økonomiplan fungerer som **handlingsdelen**, hvor økonomiske prioriteringer skal sannsynliggjøre at kommunen leverer på de målene den setter seg.

Samfunnsdelen bygger på kommuneplanens planprogram, en bred medvirkningsprosess, nasjonale føringer, kunnskapsgrunnlag og en løpende politisk forankring. FNs bærekraftsmål har fungert som rammeverket for arbeidet, og samfunnsdelen konkretiserer hvordan Karmøy kommune skal jobbe lokalt med globale utfordringer.

Et strategisk styringsverktøy trenger en klar visjon for å kunne prioritere og skape en samstemt utviklingsretning. Karmøy kommune har valgt å innrette alt arbeid mot følgende visjon: Sammen skaper vi en bærekraftig og inkluderende kommune.

Samfunnsdelen har en enkel struktur: En felles visjon for alt arbeid i kommunen. Syv prioriterte satsningsområder som støtter opp om visjonen. Målsetningene er formulert som beskrivelser av ønsket fremtidsbilde. Hvert satsningsområde har et hovedmål med tilhørende delmål som skal støtte opp om hovedmålsettingen. Etter satsningsområdene presenteres kommunens arealstrategi. Kommunen som organisasjon, arbeidsgiver, tjenesteleverandør og samfunnsutvikler omhandles i et eget avsluttende kapittel.

Figuren på neste side viser plansystemet og sammenhengen mellom de ulike nivåene, og forholdet mellom strategier og tiltak.

FIGUR: Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet.

FNs BÆREKRAFTS- MÅL OG KARMØY KOMMUNE

Bærekraftig utvikling handler om å møte behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov.

En tradisjonell fremstilling av bærekraft fremholder at vi må avstemme de økonomiske, sosiale og miljømessige konsekvensene. Fortsatt er disse tre dimensjonene nyttige for å formidle komplekse sammenhenger. Likefullt er tiden moden for å anerkjenne at disse dimensjonene ikke er motsetningsforhold, men at «alt henger sammen med alt». Det er strengt talt ikke snakk om tre ulike dimensjoner, men kun et spørsmål om når og hvordan de ulike konsekvensene gjør seg gjeldene innenfor den ene dimensjonen «Livet på kloden». FNs bærekraftsmål innehar en grunnleggende forståelse av hvor sammenvevd utfordringsbildet er, og den samme erkjennelsen er videreført i kommuneplanens samfunnsdel.

Kommunen må derfor jobbe mer strategisk mot viktige bærekraftsmål: En samlet forskerstand er enig i alvoret knyttet til de menneskeskapte klimaendringene; Nasjonale føringer forventer det; Næringslivet anser bærekraft som et konkurransefortrinn; Komplekse oppgaver trenger tverrfaglige løsninger og det offentlige må tenke nytt om alt fra samarbeid og arbeidsform til drift og investeringer; Naturmangfold og økosystemer må beskyttes, gjenopprettes og fremmes – beveggrunnene er mange og konsekvensene store hvis vi ikke handler annerledes. Samfunnsdelen skal bidra til at administrasjon og politikere får et felles styringsverktøy for å skape et bærekraftig Karmøy.

Helhet og sammenheng

FNs 17 bærekraftsmål og 169 delmål er et helhetlig rammeverk. Om verdenssamfunnet skal nå disse målene, er det avhengig av at nasjonale, regionale og lokale myndigheter forstår hva målene betyr i deres respektive sammenhenger. Vår evne til å iverksette strategier og tiltak som ivaretar en helhetlig tilnærming til målene er derfor avgjørende.

Gitt at kommunen er til stede i livene våre fra vugge til grav; som tjenesteleverandør, myndighet; arbeidsgiver og samfunnsutvikler – er den godt rigget for å ivareta sammenhengstenkningen. For å lykkes med dette må kommunen finne løsninger på tvers av sektorer og åpne opp for et utstrakt samarbeid med nabokommuner, næringsliv, universitets- og høyskolesektoren, sivilsamfunn og innbyggere.

Samfunnet står overfor store utfordringer som økte klimaendringer, forringelse av natur, endringer i befolkningssammensetning, sosial ulikhet, manglende likestilling, lav verdiskaping og folkehelseutfordringer. Likevel skal kommunen fortsatt levere gode tjenester, men når vi blir stadig færre som skal finansiere tjenestetilbudet må det tenkes nytt og mer bærekraftig om hvordan kommunen driftes, leverer tjenester og driver samfunnsutvikling. Samfunnsdelen skal gi de nødvendige føringene for hvordan kommunen skal møte utfordringer, levere gode tjenester og utvikle samfunnet.

VISJON OG VALG AV HOVEDMÅL

Som det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer og sikre en bærekraftig utvikling av samfunnet, vedtok kommunestyret at FNs bærekraftsmål skulle utgjøre rammeverket for vår egen samfunnsdel. Gjennom politisk styring og ledelse, og en bred og inkluderende medvirkningsprosess, har Karmøy kommune vedtatt én visjon og syv prioriterte satsningsområder.

VISJON: Sammen skaper vi en bærekraftig og inkluderende kommune.

Visjonen er en fremtidsrettet beskrivelse av hva som skal prege våre prosesser, vurderinger, beslutninger og retningsvalg. Visjonen understreker at samfunnet ikke utvikles av kommunen alene, men gjennom samskaping og samarbeid. Kommunen ønsker å skape et stort og felles Vi. Videre skal bærekraft gjennomsyre alt vi foretar oss: samfunnsdelen sikrer at bærekraft ikke blir noe vi av og til tar hensyn til, men blir selve rettesnoren for all kommunal virksomhet. På den måten blir bærekraft både mål og middel for ønsket samfunnsutvikling. I tillegg har FNs bærekraftsmål og vår egen samfunnsdel et felles prinsipp om at «ingen skal etterlates» (Leaving no one behind): Samtlige syv satsningsområder bidrar til økt inkludering gjennom et fokus på sosialutjevning, livskvalitet folkehelse, å minske forskjeller og levekårsutfordringer, å sørge for at alle, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, funksjonsgrad eller legning får samme mulighet til å delta i samfunnet.

Tenke globalt og handle lokalt

FNs bærekraftsmål er globale; samfunnsdelen gjør dem relevante og lokale. Samfunnsdelen viser både hvordan kommunen støtter opp om nasjonale og globale målsettinger, men først og fremst hvordan målene skal gi retning for utviklingen av vårt eget lokalsamfunn og vår egen kommune. Målsettingene i samfunnsdelen gjelder for både bygd og by. Noen utfordringer er av en strukturell karakter, mens andre er mer relasjonelle. Karmøy har mange levende lokalsamfunn som preges av samhold og dugnadsånd, dette er kvaliteter som skal styrkes og støttes opp om. Samfunnsdelen skal fungere som et verktøy for samskaping, og kommunen skal være en medspiller i utviklingen av lokale bærekraftsinitiativ.

Selv om utfordringene er mange, er det viktig å løfte fram de positive beveggrunnene for å sette seg mål. Samfunnsdelen skal ikke bare reagere på et utfordringsbilde, den skal også muliggjøre gode liv i kommunen. Gode liv og et godt samfunn for alle. Samfunnsdelen tar mål av seg til både å reagere, men også å peke på hvilke muligheter som ligger i å føre en strategisk og samstemt utvikling mot én visjon og målsetninger som har bred forankring.

Når kommunen jobber ut fra et felles styringsverktøy, skal innbyggerne oppleve at kommunen jobber for et mer bærekraftig Karmøy. Det er likefult summen av budsjetter og enkeltvedtak som avgjør om vi faktisk jobber mot våre felles mål. Samfunnsdelen skal bidra til åpenhet og etterrettelighet: Når kommunen legger til grunn ambisiøse og tydelige mål, blir det enklere for både media og innbyggere å holde administrasjonen og de folkevalgte ansvarlige for valgene som tas.

SAMMEN SKAPER VI
EN BÆREKRAFTIG OG
INKLUDERENDE KOMMUNE

4 GOD UTDANNING

Karmøy kommune har et bærekraftig utdanningsløp med gode pedagogiske arenaer som bygger kompetanse, utjevner sosial ulikhet, skaper fellesskap, livsmestring og ivaretar den enkelte.

13

14

15

Karmøy kommune er et lavutslippssamfunn hvor naturmangfold og økosystemer blir beskyttet, gjenopprettet og fremmet.

11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN

Karmøy kommune har stedsbevisste, levende byer og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige.

17

SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

Karmøy kommune har virkemidlene og de nødvendige samskapsarenaene som trengs for å utvikle et bærekraftig samfunn.

3

GOD HELSE OG LIVSKVALITET

Karmøy kommune har et helsefremmende samfunn som forebygger og utjevner sosial ulikhet.

5

LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

Karmøysamfunnet har oppnådd likestilling og en likestillingskultur hvor deltakelse i det politiske, sosiale og økonomiske liv gjenspeiler befolknings-sammensetningen.

8

ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

Karmøysamfunnet har en inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst som bidrar til økt investeringsvilje, verdiskaping, sysselsetting og et anstendig arbeidsmarked for alle.

PRIORITERTE SATSINGS– OMRÅDER

De syv prioriterte satsningsområdene skal bidra til at karmøysamfunnet tar tak i utfordringsbildet, og sammen skaper en inkluderende og bærekraftig kommune. Befolkningsframskrivingene er moderate, befolkningen er aldrende, verdiskapingen er for lav, natur- og klimakrisen er et faktum – likevel ønsker kommunen å peke på et positivt framtidsscenario hvor vi gjennom samskaping og en felles visjon evner å utvikle Karmøy til det beste for innbyggerne og regionen.

Sammen kan vi utjevne sosial ulikhet, skape arbeidsplasser, øke verdiskapingen, bedre folkehelsen, ta vare på miljøet, skape et aldersvennlig og sosialt inkluderende samfunn, øke bostedsattraktiviteten og andelen unge i arbeidsfør alder, styrke likestillingskulturen og øke utdanningsnivået. Kunnskap om utfordringene gjør ikke at kommunen nøyer seg med tingenes tilstand – samfunnsdelen skal bidra til at vi når de fremtidsrettede målene vi setter oss.

God helse

En av våre viktigste samfunnsressurser er en befolkning som trives og har god helse. Karmøy kommune skal utvikle et inkluderende helsefremmende samfunn som fremmer livskvalitet, utjevner sosiale forskjeller, skaper gode oppvekst- og levekår og gjør det lett å ta sunne valg. God helse skapes der liv leves ; i hjemmet, på jobben, i barnehagen, på skolen, i lag og foreninger og i nærmiljøet. Helsetilstanden i en befolkning påvirkes av alt fra fysikk, gener, funksjonsgrad, personlige valg, strukturelle og sosiale forhold.

Endringer i befolkningssammensetningen gjør at kommunen kan forvente økte helseutgifter i årene som kommer, samtidig som det blir færre skattebetalere til å finansiere velferdstilbudet. Likevel skal Karmøy kommune levere gode og trygge helsetjenester.

Utfordringsbildet i kommunen er sammensatt: Levekårsundersøkelsen viser at kommunen bør jobbe målrettet for å motvirke og utjevne sosial ulikhet; karmøysamfunnet har en lav score på viktige likestillingsindikatorer; Oversiktsdokumentet for folkehelse viser blant annet at Karmøy kommune har flere tilfeller av livsstilssykdommer, som hjerte- og karsykdommer og noen krefttyper, enn landsgjennomsnittet; Karmøy vil ha en økning i den eldre befolkningen og en forventet økning av forekomsten av demens; Det er færre unge som er fysisk aktive, og færre unge som er fornøyde med helsen, enn landsgjennomsnittet; Kommunen har en økning av ungdommer som rapporterer om psykiske plager og ensomhet; Karmøy kommune har flere som fullfører videregående opplæring enn landsgjennomsnittet, men har likevel flere i alderen 16-66 år som ikke er i arbeid eller utdanning.

Utfordringsbildet, og demografiske endringer, gjør at kommunen må etablere bærekraftige og robuste løsninger for å levere gode tjenester og skape et helsefremmende samfunn. For den enkelte og for karmøysamfunnet er det ønskelig at innbyggerne får anledning til å «leve hele livet» lengst mulig. For å muliggjøre at innbyggere kan bo i egne hjem, vil kommunen satse på aldersvennlig samfunnsplanlegging og bruk av velferdsteknologi. Karmøy kommune vil prioritere forebyggende arbeid, tidlig innsats, tiltak som reduserer barnefattigdom og tilrettelegge for gode oppvekstvilkår. Forskning viser at uhelse og livsstilssykdommer går i arv. Det gjør at kommunen må jobbe strategisk og tverrfaglig for å bryte disse trendene. Blant annet gjennom å utvikle trygge og inkluderende læringsarenaer, redusere levekårsutfordringene og etablere et sømløst tjenestetilbud, hvor innbyggerne møter én kommune som evner å ta i bruk de nødvendige virkemiddelene.

Gode tjenester leveres av kompetente ansatte – Kommunen vil prioritere arbeidet med heltidskultur for å utvikle og ta vare på kompetansen som trengs for å øke kvalitet i tjenestetilbudet.

Et helsefremmende samfunn skal utvikles i tett samspill mellom kommunen, innbyggere, frivilligheten og andre relevante aktører. Hele kommuneorganisasjonen kan bidra til måloppnåelse: Det handler blant annet om læringsarenaene, muligheten til å stå i jobb, målrettede tiltak som motvirker sosial ulikhet, kvaliteten på våre felles uterom, god tilrettelegging for en aktiv hverdag, trygge skoleveier og prioritering av myke trafikanter.

Levekårskartleggingen viser at det er lokale forskjeller innad i Karmøy: By- og tettstedsområdene med tydeligst urbant preg oppnår lavest rangering i undersøkelsen. Kommunen vil derfor prioritere byene og ta i bruk hele virkemiddelapparatet for å utjevne ulikhetene. Karmøy kommune ønsker å stimulere til økt attraktivitet, aktivitet og investeringsvilje i byene. Blant annet gjennom å heve kvaliteten på de offentlige rommene, legge til rette for en god barndom, prioritere en byutvikling med mennesket i sentrum og gjøre proaktive investeringer og lokalisering av egen virksomhet.

Innsatsen må være tverrsektoriell og kunnskapsbasert. Kommunen skal sikre bred involvering og forankring i folkehelsearbeidet, for løsningene på folkehelseutfordringene går på tvers av nivåer og sektorer i samfunnet.

Hovedmål	Delmål
Karmøy kommune har et helsefremmende samfunn som forebygger og utjevner sosial ulikhet. 3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 4 GOD UTDANNING 8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST 10 MINDRE ULIKHET 11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN 17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE	- Karmøy kommune har lagt til rette for et inkluderende samfunn preget av gode oppvekstvilkår. - Karmøy kommune har fremmet livskvalitet og mental helse gjennom hele livsløpet, og motvirket tidlig død. - Karmøysamfunnet har minimum en sysselsettingsgrad tilsvarende landsgjennomsnittet og anstendige arbeidsforhold for alle, uansett kjønn, funksjonsnivå, etnisitet og alder. - Innbyggerne i Karmøy kommune har små forskjeller i levekår og opplever seg inkludert i sosiale, økonomiske og politiske sammenhenger. - Karmøy kommune har en helhetlig og bærekraftig politikk som prioriterer tidlig innsats og forebygging. - Karmøy kommune har et sømløst tjenestetilbud med fokus på heltidspraksis, kvalitet og kompetanse.

God utdanning

God utdanning bærer både den enkelte og samfunnet videre. Utdanning motvirker sosial ulikhet og er en forutsetning for inkludering, livsmestring, kunnskap og dannelsen av viktige verdier som likestilling og verdsetting av kulturelt mangfold.

Karmøy kommune ønsker å løfte fram viktigheten av tidlig innsats for et godt utdanningsløp. Det starter i barnehagene og videre inn i grunnskolen. Målsettingen er at alle fullfører den videregående opplæringen, som er en av de aller viktigste faktorene for å hindre utenforskap og sosial ulikhet.

Økt trivsel i utdanningsløpet gir gode læringsmiljøer, og kan bidra til inkluderende fellesskap og bedret psykisk helse blant barn og unge. Karmøy kommune vil ha et godt samarbeid med de foresatte for å sikre at det enkelte barns behov faktisk blir møtt. I barnehager og skoler er det særlig viktig at «ingen skal etterlates». Dette gjør at kommunen kontinuerlig må etterstrebe et stadig mer sømløst tjenestetilbud, hvor innbyggerne møter én kommune som evner å ta i bruk de nødvendige virkemiddele.

Det er kvaliteten og innholdet gjennom hele utdanningsløpet som er det aller viktigste for å nå hovedmålet. For å levere kvalitet, som ivaretar det enkelte barn sitt behov, trenger vi kompetente ansatte og god ledelse. Karmøy kommune skal særlig satse på lederutvikling og skape et enda sterkere lag av ledere som jobber mot samme målsettinger.

Barnehagene og skolene våre er dannings- og læringsarenaer som ikke bare utdanner fremtidens arbeidstakere, de former også dagens barn og unge. For å bli en samskapende kommune skal barn og unge sin stemme bli hørt, og de skal kunne få påvirke egen hverdag og fremtid. Karmøy kommune skal jobbe målrettet for gode oppvekstvilkår og læringsarenaer. De skal fremme kunnskapsutvikling, lek, istandsette barn og unge til å mestre eget liv, utvikle ferdigheter, holdninger og kompetanse til å delta i fellesskapet.

Arbeidslivet har et økt kompetansebehov, og er i stadig endring, noe som gir et økt behov for omstilling, samarbeid, digitalisering og teknologiutvikling. Dette sammen med økt levealder, mangfold og innvandring gjør at karmøysamfunnet må satse på livslang læring. Å lære hele

livet er ikke synonymt med utdanning hele livet. Å satse på kompetanse innebærer både utdanning, men også andre typer opplæring som ikke gir studiepoeng eller annen offentlig godkjent, formell kompetanse. Livslang læring betyr at alle skal ha mulighet til å tilegne seg ny kunnskap og utvikle evnene sine gjennom hele livet. Karmøy kommune vil sammen med kompetansemiljøer og næringslivet jobbe målrettet for et godt samsvar mellom kompetansebehov og kunnskap.

For å kunne levere gode tjenester må kommunen etterstrebe en bærekraftig barnehage- og skolestruktur. Kommunen kan både gjennom arealplanlegging og proaktive investeringer sørge for at vi får rett funksjon på rett sted. Kommunen, som en av de største eiendomsbesitterene, må ha en bærekraftig forvaltning av sin egen eiendomsportefølje. Den skal legge til rette for gjenbruk, sambruk, transformasjon og sirkulærøkonomi. Barnehager og skoler utgjør en stor andel av kommunens samlede bygningsmasse og skal bidra til at vi når målsettinger innenfor bærekraftig tjenesteproduksjon, endret transportmiddelfordeling, stedsutvikling m.m.

Hovedmål	Delmål
Karmøy kommune har et bærekraftig utdanningsløp med gode pedagogiske arenaer som bygger kompetanse, utjevner sosial ulikhet, skaper fellesskap, livsmestring og ivaretar den enkelte. 4 GOD UTDANNING 5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE 10 MINDRE ULIKHET 12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON 13 STOPPE KLIMAENDRINGENE 17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE 	• Alle i Karmøy kommune fullfører videregående opplæring • Barn i barnehager og elever i skolen får et pedagogisk tilbud som gir kreativitet, lærelyst og mestring. • Karmøy kommune har nødvendige ressurser og høyt kvalifiserte ansatte og ledere som jobber mot felles mål i utdanningsløpet. • Karmøy kommune har utjevnet sosiale forskjeller, og gitt barn og unge evne til å fremme bærekraftig utvikling, trygge samfunn, god psykisk helse, likestilling, og verdsetting av kulturelt mangfold. • Karmøysamfunnet har lagt til rette for livslang læring for alle. • Karmøy kommune sin barnehage- og skolestruktur motvirker klimaendringene og gir en effektiv drift hvor transformasjon, gjenbruk, sambruk og sirkulærøkonomi gir kommunen en bærekraftig samfunnsutvikling.

Likestilling mellom kjønnene

Likestilling er ikke begrenset til et tema for jenter og kvinner – det handler om hele samfunnsutviklingen. Når vi har mangel på likestilling innen politikk, samfunnsliv, næringsliv og utdanning, går karmøysamfunnet glipp av verdifulle resurser og perspektiver.

Nasjonal statistikk viser at Karmøy kommune ligger langt under nasjonale snittverdier for viktige likestillingsparametere. Utfordringsbildet har over tid vært svært tydelig, og har både økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser. Åpenbart vil verdiskapingen øke om flere kvinner jobber fulltid. Åpenbart vil demokratiet styrkes om det i større grad speiler befolkningssammensetningen.

Karmøy kommune ønsker både å jobbe med strukturell endring knyttet til arbeidsliv, heltidskultur og kjønnsbalansert næringsstruktur. I tillegg er det viktig å jobbe med en likestillingskultur som på sikt kan bidra til å endre de strukturelle forholdene. Dette kan kommunen løfte opp i sin egen tjenesteproduksjon, som arbeidsgiver og som samfunnsutvikler.

Når byrom skal utvikles, eller funksjonsbygg etableres, skal kommunen jobbe for å inkludere kjønnsperspektivet i sine egne prosjekter. Det kan handle om trygghet, nye funksjoner, hvem som deltar i medvirkningsarbeid og mye mer.

For å oppnå likestilling må det anlegges en bred tilnærming som fordrer samarbeid på tvers av det offentlige og private. Likestilling handler om kultur, arbeid, rettigheter, økonomi, samfunn og politikk. Prinsippet om at «ingen skal etterlates» gjør at kommunen må jobbe særlig strategisk opp mot de mest utsatte delene av samfunnet. Sårbarhet og mangel på inkludering blir forsterket om du har lav lønn og utdanning, lever trangbodd, eller ikke kan norsk.

Hovedmål	Delmål
Karmøysamfunnet har oppnådd likestilling og en likestillingskultur hvor deltakelse i det politiske, økonomiske og sosiale liv gjenspeiler befolknings-sammensetningen. 5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE 1 UTRYDDE FATTIGDOM 4 GOD UTDANNING 8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST 10 MINDRE ULIKHET 11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN 	• Karmøysamfunnet har nulltoleranse for vold, seksuell utnyttning eller andre former for diskriminering både i privat og offentlig sfære. • Karmøysamfunnet har sikret kvinner reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer der beslutninger tas, i det politiske, det økonomiske og det offentlige liv. • Karmøysamfunnet har et inkluderende arbeidsliv med en høy sysselsettingsgrad og en heltidskultur hvor andelen som jobber deltid er lavere enn landsgjennomsnittet. • Karmøysamfunnet har inkluderende og bærekraftige byer med trygge, aldersvennlige og kjønnsbevisste byrom og grøntområder. • Karmøysamfunnet har oppnådd en likestillingskultur på alle læringsarenaer, som istandsetter begge kjønn til å fullføre videregående og muliggjør utdanningsvalg som bidrar til kjønnsbalanse i yrkeslivet. • Karmøysamfunnet har en politisk deltakelse som gjenspeiler samfunnet og inkluderer alle uavhengig av alder, kjønn, legning, funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk status.

Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Karmøysamfunnet har et klart utfordringsbilde: Vi ligger for lavt på verdiskaping, investeringer, utdanningsnivå, sysselsettingsgrad, inkludering og likestilling. Samtidig har vi svært gode muligheter for å skape en bærekraftig økonomisk vekst: Vi har et omstillingsdyktig næringsliv, og kommunen vil prioritere samskaping og samarbeid som bidrar til ønsket utvikling.

Kommunen ønsker at investeringsvilje, verdiskaping og sysselsetting skal gi en positiv effekt for hele samfunnet og ikke bare den enkelte virksomhet. Dette gjør seg gjeldene i møte med disponering av areal, belastning på natur og miljø og hvordan næringsaktiviteten støtter opp om eller bygger ned muligheten for å skape levende og attraktive byer på Karmøy. Videre ønsker Karmøy kommune å løfte fram den samfunnsøkonomiske betydningen av å jobbe for heltidskultur og økt likestilling mellom kjønnene i arbeidslivet. I alt for mange år har karmøysamfunnet gått glipp av verdifulle ressurser som viser seg gjennom lav score på viktige likestillingsindikatorer.

Vekst i antall arbeidsplasser er tett knyttet til vekst i verdiskapingen. Karmøy er en del av et felles bo- og arbeidsmarked og regionen er tjent med at den samlede attraktiviteten øker på Haugalandet. Derfor må kommunene sørge for at vi får rett funksjon på rett sted, sånn at den samlede effekten blir større enn for den enkelte virksomhet. Karmøy kommune ønsker å være en lagspiller som jobber for utviklingen av en robust og attraktiv region. Det grønne skiftet vil skape nye muligheter for vekst, som blant annet finnes innenfor grønn energi- og industri, havnæringene og reiseliv og opplevelse.

Karmøy kommune står for nesten 30 prosent av all verdiskaping i kommunen. Det betyr at kommunen besitter et stort ansvar og har store muligheter for å bruke sin posisjon til å stimulere næringslivet til innovasjon, sirkulærøkonomi og bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre. Karmøy kommune mener at næringsutvikling er et fellesansvar som går på tvers av sektorer. Kommunen skal gjøre strategiske investeringer som stimulerer til økt privat investeringsvilje og styrer vekstkraften dit den gir størst effekt.

Hovedmål	Delmål
Karmøysamfunnet har en inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst som bidrar til økt investeringsvilje, verdiskaping, sysselsetting og et anstendig arbeidsmarked for alle. 8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST 4 GOD UTDANNING 5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE 9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR 11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN 12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON 13 STOPPE KLIMAENDRINGENE 14 LIVET I HAVET 15 LIVET PÅ LAND 17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE	- Karmøysamfunnet har et trygt og inkluderende arbeidsmarked hvor både kvinner og menn bidrar med en verdiskaping per innbygger tilsvarende landsgjennomsnittet. - Karmøysamfunnet har et utdanningsnivå tilsvarende landsgjennomsnittet, og en kompetansesammensetning som er relevant for sysselsetting og entreprenørskap. - Karmøy kommune har attraktive byer som tiltrekker seg økte investering i næringsklynger for besøks- og arbeidsplassintensiv virksomhet. - Karmøy kommune har gjennom offentlige anskaffelser stimulert næringslivet, og særlig lokalt næringsliv, til innovasjon, sirkulærøkonomi og bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre. - Karmøysamfunnet har skapt en bærekraftig turistnæring, som fremmer kultur- og naturverdier, med en verdiskaping tilsvarende landsgjennomsnittet. - Karmøy kommune har sammen med regionen oppnådd landets høyeste arbeidsplassvekst innen grønn energi- og industri, og i de bærekraftige havnæringene.

Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Karmøy kommune er en sammensatt kommune med bygder og byer. De etablerte bygdene og tettstedene har flotte kvaliteter som bør videreutvikles: Karmøysamfunnet kjennetegnes av innbyggere med en sterk tilhørighet til stedet de bor, de er ofte stolte av de lokale friluftsområdene, idrettslaget, samholdet og dugnadsånden som preger bygda. Skal karmøysamfunnet nå målsettinger innenfor sosial bærekraft og inkludering, blir det viktig å bygge videre på det lokale engasjementet.

Samtidig er det viktig å avklare forskjellen mellom byene og tettstedene sin funksjon i kommunen. Enkelt sagt handler det om at tettstedene skal dimensjoneres til å betjene sitt eget nærområde, mens byene skal være attraktive for hele kommunen og støtte opp om den regionale senterstrukturen.

Studier av byene våre har vist at de besitter mange eksisterende kvaliteter og fremtidige muligheter som både kan og bør videreutvikles. Ønsket utvikling kommer ikke av seg selv, men gjennom vilje, prioritering, samskaping, investering og styring.

Å bygge en god by handler blant annet om å bygge et samfunn hvor mennesker møtes, inkluderes, blir sett og føler seg trygge. Byen, som et sted hvor liv leves, evner å svare opp flere av vår tids største utfordringer; reduksjon i klimagassutslipp, bærekraftig verdiskaping, bedret folkehelse, og en samfunnsutvikling med mennesket i sentrum.

Byen kan legge til rette for en kortreist hverdag som sparer miljøet og bedrer folkehelsen. Byens karakter og attraktivitet påvirkes av hvor mange som jobber, handler og bor sentrumsnært; kvaliteten på møteplassene; kulturtilbud; opplevelser; den historiske tidsdybden; handelstilbudet og miksen mellom offentlige og private funksjoner.

God byutvikling er avgjørende for at Karmøy kommune skal nå målsettingene om et mer bærekraftig samfunn. Kommunen vil gjennom strategiske investeringer og arealdisponering

styre vekstkraften slik at byene vokser og blir mer attraktive. På den måten skapes forutsigbarhet og trygghet for økt privat investeringsvilje, den hindrer byspredning til næringsområder og nedbygging av verdifulle naturområder.

For at byene skal få den ønskede veksten og utviklingen er det viktig å avklare forskjellen mellom byenes funksjon og de andre bygdene og tettstedene i kommunen. Karmøy kommune skal fortsatt legge til rette for at alle skal kunne delta i et trygt og inkluderende lokalsamfunn, med gode oppvekstvilkår, møteplasser og boforhold – men befolkningsvekst, handel, kontor og tjenesteyting styres dit hvor man best kan legge til rette for bærekraftig utvikling, nemlig byene.

Hovedmål	Delmål
Karmøy kommune har stedsbevisste, levende byer og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. 11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN 5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE 8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST 10 MINDRE ULIKHET 13 STOPPE KLIMAENDRINGENE 17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE	- Karmøy kommune har styrt vekstkraften til tre levende, bærekraftige og inkluderende byer med et variert tilbud av kultur- og fritidsaktiviteter, møteplasser, arbeidsplasser, boliger, handel og tjenester. - Karmøysamfunnet har prioritert mennesket og livet mellom husene; hvor byens møteplasser bidrar med trivsel og økosystemtjenester, og de bygde omgivelsene har brukt kunst, kultur og stedsidentitet som en ressurs for å skape attraktive og bærekraftige byer - Karmøysamfunnet har en aldersvennlig og sosialt inkluderende mobilitet som prioriterer de myke trafikantgruppene og kollektivtilbudet foran privatbilen. - Alle innbyggere i Karmøy kan delta i et trygt og inkluderende lokalsamfunn, med gode oppvekstvilkår, møteplasser og boforhold. - Karmøy kommune er en proaktiv og samskapende byutvikler som bruker strategiske investeringer og lokalisering av egen virksomhet for å utvikle levende byer. - Karmøy kommune har gjennom samskaping utviklet attraktive lokalsamfunn preget av samhold, dugnadsånd og sosial bærekraft.

Stoppe klima- endringene og styrke naturmangfoldet

Global oppvarming og tap av naturmangfold truer livsgrunnlaget vårt, og gir konsekvenser for økosystemer, mennesker og samfunn over hele verden. Å begrense temperaturøkningen på jorda krever svært raske og omfattende endringer i de fleste samfunnssektorer. Endringene gir samtidig nye muligheter for innovasjon og verdiskaping.

Klimautfordringene er globale, men det pålegger kommunen et ansvar for å finne lokale løsninger. I kommunesektoren er oftest utslippene fra transportsektoren den største enkeltkilden. Derfor er samordnet areal- og transportplanlegging, som bidrar til endret transportmiddelfordeling, noe av det mest effektive en kommune kan foreta seg.

Spredt arealbruk fører både til nedbygging av naturverdier og økte klimagassutslipp. Arealforvaltningen kan bidra til å redusere ødeleggelsene av leveområder for truede arter, viktige naturtyper og stanse tap av biologisk mangfold. Kommunen må legge til rette for langsiktig strukturell endring samtidig som den iverksetter umiddelbare tiltak for å snu utviklingen. Med det kunnskapsgrunnlaget vi har i dag, er det åpenbart at myr, som tidligere ble fjernet for å muliggjøre utbygging, i dag forstås som en verdifull ressurs som tar vare på biologisk mangfold, binder karbon, demper flomsituasjoner og bidrar til naturlig overvannshåndtering. Karmøy kommune vil løfte fram betydningen av de goder, tjenester og produkter naturen leverer til oss, og forvalte dem til det beste for miljøet og samfunnet.

Karmøysamfunnet er tuftet på livet i havet og har utviklet seg sammen med det. For at dette skal kunne fortsette trengs sunne og produktive økosystemer i havet og langs kysten. Ved videre utvikling av næring og bruk av havet og dens naturressurser må vi være varsomme og sikre at næringen drives slik at den ikke går på bekostning av det økologiske mangfoldet. Vi må forvalte ressursene slik at kommende generasjoner kan nyte godt av denne sameksistensen.

Karmøy kommune har en klar ambisjon om å bli et lavutslippssamfunn hvor klimagassutslippene i 2050 er redusert med 90 til 95 prosent fra referanseåret 1990. Innen 2030 vil derfor Karmøy kommune måtte sikte mot 50% til 55% reduksjon i klimagassutslippene fra referanseåret 1990, i tråd med nasjonale målsettinger. Helt grunnleggende består utfordringen i å omstille en økonomi, med et stadig økende behov for energi og øvrige naturressurser, til en ny tilstand hvor utslipp av drivhusgasser er tilnærmet eliminert uten å overbelaste naturressursgrunnlaget for øvrig. Samtidig må også lavutslippssamfunnet ha verdiskaping for å opprettholde samfunnets velferdsproduksjon. Disse delvis motstridende forutsetningene innebærer at dette ikke vil være en enkel omstilling. Ingen deler av samfunnet vil være uberørt. Kommunen må ha en gjennomgripende miljøambisjon i forståelsen av egen rolle som forbruker, innkjøper og forvalter. Den skal stimulere til omstillingen i næringslivet ved å bruke forbrukermakten og samtidig redusere eget konsum og forbruk.

Karmøy kommune har valgt å slå sammen målsettingen fra Stopp klimaendringene, Livet på land og Livet i havet, fordi vi ønsker å legge til grunn en helhetlig tilnærming til miljøutfordringene vi står i. Verdenssamfunnet har innsett at vi er på overtid i forhold til å nå klimaforpliktelsene i Paris-avtalen og verdens arts mangfold reduseres med kjente og ukjente konsekvenser. En forutsetning for å bidra til at Norge når sine forpliktelser er kommunenes bidrag. For at kommunene skal lykkes trengs økt samarbeid mellom ulike sektorer og fagmiljø, og mellom det offentlige, næringslivet, industrien, universitets- og høyskolesektoren og forskning. Karmøy kommune fremholder at reduksjon av og tilpassing til klimaendringene, sammen med forvaltningen av livet i havet og på land er det aller viktigste vi etterlater oss til kommende generasjoner. Som en del av Haugalandet skal Karmøy kommune bidra til at regionen tar en ledende posisjon innenfor fornybar energi, og på den måten skape nye muligheter, øke verdiskapingen og forvalte klodens ressurser til det beste for samfunnet.

Hovedmål	Delmål
Karmøy kommune er et lavutslippssamfunn hvor naturmangfold og økosystemer blir beskyttet, gjenopprettet og fremmet. 	• Karmøysamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringene. • Karmøy kommune har integrert ambisjonen om lavutslippssamfunnet i egen ressursbruk og i forvaltningen av fellesskapets goder. • Karmøysamfunnet har forhindret og i betydelig grad redusert alle former for havforurensning, og oppnådd sunne og produktive økosystemer i havet og langs kysten. • Karmøy kommune har forvaltet hav-rommet slik at verken sjørettet næring, akvakultur, fiskeri eller turisme har gått ut over det økologiske mangfoldet. • Karmøy kommune har ivaretatt og hindret nedbygging av produktiv matjord, og redusert ødeleggelsene av habitater for truede arter, viktige naturtyper og stanset tap av biologisk mangfold. • Karmøy kommune har bevart og gjenopprettet effektive økosystemtjenester fra myr og ferskvannsbaserte økosystemer. • Karmøy kommune har aktivt bidratt til innovasjon og en bærekraftig omstilling av næringslivet.

Samarbeid for å nå målene

Når problemstillingene og målstrukturen er sammensatte, må kommunen utvikle nye arbeidsmetoder og samarbeidsrelasjoner for å støtte opp om visjonen Sammen skaper vi en bærekraftig og inkluderende kommune.

For det første må kommunen som organisasjon respondere på de nye målsettingene ved å inkludere samskaping, bærekraft og inkludering i alt den foretar seg. Kommunen må evne å levere i tråd med forventningene som skapes gjennom samfunnsdelen.

Utfordringsbildet og målsettingene vil kreve at kommunen utvikler nye arbeidsformer; en ny retning må følges opp med en ny innretning av organisasjonen. Når kommunen har ett felles styringsdokument, er hver enkelt ansatt, hver avdeling, sektor og etat ansvarlig for måloppnåelsen.

Samskaping og samarbeid er felles for alle satsningsområdene, derfor skal kommunen bli enda flinkere til å nyttiggjøre seg all den kompetansen som finnes i organisasjonen, ved å legge til rette for økt tverrfaglig samarbeid.

For det andre bygger samfunnsdelen på en erkjennelse av at vi trenger økt innbyggerinvolvering og samarbeid med relevante aktører for å nå målsettingene. For å kunne skape nye, innovative og bærekraftige løsninger vil kommunen styrke samarbeidet mellom det offentlige, universitets- og høyskolesektoren, næringsliv, innbyggere, lag og foreninger, sosiale entreprenører og ideelle aktører.

Karmøy kommune vil legge til rette for bærekraftige lokalsamfunn hvor innbyggerne kjenner tilhørighet og ansvar for eget nærmiljø. Globale utfordringer kan ha mange lokale løsninger. Politiske prosesser kan virke fremmedgjørende for dem som ikke kjenner dem. Derfor vil Karmøy kommune styrke demokratiet ved å fokusere mer på god kommunikasjon, innsikt i prosesser, involvering, medvirkning og samskaping.

Ulikhet innen sosiale, kulturelle og økonomiske forhold påvirker samfunnsdeltakelsen. Karmøy kommune har et gjennomgående prinsipp om at «ingen skal etterlates», derfor har kommunen et særskilt ansvar for å legge til rette for samfunnsdeltakelse i utsatte grupper. Karmøysamfunnet skal preges av et levende lokaldemokrati. Tillitt er et viktig premiss som kan styrkes gjennom deltakelse, samarbeid og fellesskap.

Hovedmål	Delmål
Karmøy kommune har virkemidlene og de nødvendige samskapingsarenaene som trengs for å utvikle et bærekraftig samfunn. 17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE 	• Karmøy kommune har en organisasjonskultur preget av lagarbeid og samarbeid på tvers i organisasjonen. • Karmøy kommune har en organisasjonsstruktur som fremmer samskaping og samarbeid. • Karmøy kommune har gjort det enkelt for innbyggerne å delta i samfunnsutviklingen. • Karmøy kommune har økt anerkjennelsen og aktivt bidratt til et styrket sivilsamfunn. • Karmøy kommune har gode rutiner, virkemidler og arenaer for inkludering og samskaping med næringslivet. • Karmøy kommune fremmer innovasjon og har et tett samarbeid med ulike kompetansemiljøer. • Karmøy kommune anerkjenner og styrker regionens rolle i utviklingen av et bærekraftig samfunn.

Strategi for å realisere delmålene

Arbeidet med FNs bærekraftsmål har gitt et tydelig overordnet styringsverktøy, med en klar sammenheng mellom visjon, satsningsområder, hovedmål og delmål. Arbeidet viser kompleksiteten og behovet for samhandling og samskaping. Utarbeidelsen av samfunnsdelen er et resultat av omfattende medvirkning internt og eksternt, og tverrfaglig samarbeid på tvers i organisasjonen.

Det er ikke uvanlig at en samfunnsdel presenterer konkrete tiltak og strategier for å nå hvert enkelt delmål. Det har vi valgt å ikke gjøre. Visjon, hovedmål og delmål utgjør strukturen i samfunnsdelen, mens operasjonaliseringen av delmålene skal utarbeides i alle planer og budsjetter som følger. Faren med å liste opp en fem seks tiltak og strategier per delmål, er at de forskutterer løsninger og begrenser samskapingsmuligheter. I tillegg kunne de blitt forstått som uttømmende tiltak for å nå et gitt mål. Om Karmøy kommune faktisk skal bli en samskapende kommune, bør vi ikke forhåndsdefinere hvordan vi tenker å realisere målene. Som et alternativ til å operasjonalisere hvordan vi skal nå målene ønsker vi å rette fokus mot hvordan vi skal bruke samfunnsdelen i organisasjonen og i det politiske arbeidet.

For det første skal alle nye planer, strategier og budsjetter i kommunen være en direkte oppfølging og konkretisering av hvordan vi skal jobbe for å nå mål og delmål fra samfunnsdelen. I utarbeidelsen av politiske saker skal det klargjøres hvordan de støtter opp om de overordnede målene. Kapittelet om Samarbeid for å nå målene og kapittelet om Kommunen som organisasjon viser hvordan kommunen som organisasjon tenker å innrette arbeidet for å realisere målene i samfunnsdelen.

Videre ønsker kommunen å styrke den demokratiske kontrakten mellom innbyggere og folkevalgte gjennom å etablere et enkelt pedagogisk verktøy. Det skal klargjøres og bidra til bedre sammenhenger, og eventuelt tydeliggjøre mangel på sammenheng, mellom samfunnsdelen og de enkelte politiske vedtakene. Resultatet skal bli mer åpenhet og transparens i politiske prosesser og det skal styrke samfunnskontrakt mellom folkevalgte og innbyggere.

Samfunnsdelen skal fungere som kommunens overordnede strategiske styringsverktøy. Alle planer og budsjetter som vedtas skal operasjonalisere, konkretisere og speile de syv prioriterte hovedmålene med delmål. Bruken og referansen til målene og intensjonen i samfunnsdelen vil resultere i en rekke ulike tiltak og strategier som tilsammen skal realisere visjonen.

AREALSTRATEGI

HVA ER EN AREALSTRATEGI OG HVORDAN BRUKES DEN?

Arealstrategien er ikke en detaljert arealplan, men et langsiktig, strategisk og overordnet prinsipp for kommunens arealforvaltning. Den skal skape forutsigbarhet for innbyggere, næringsliv, utbyggere, samferdselsaktører og kollektivselskap, og sikre en god sammenheng mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. For å unngå at kommuneplanens arealdel blir summen av tilfeldige enkeltinnspill, skal samfunnsdelen med arealstrategi fungere som rammeverk for rulleringen.

En arealstrategi vil ikke snu opp ned på alt det bestående: En rullering av arealdelen vil alltid medta noen av de samme lokaliseringene av arealformål, som fra foregående planer, selv om disse ikke skulle være i tråd med en arealstrategi. Blant annet fordi det ofte finnes allerede nylig godkjente detaljreguleringer, utenfor arealstrategiens senterstruktur, som med stor sannsynlighet vil bli med over i neste arealdel.

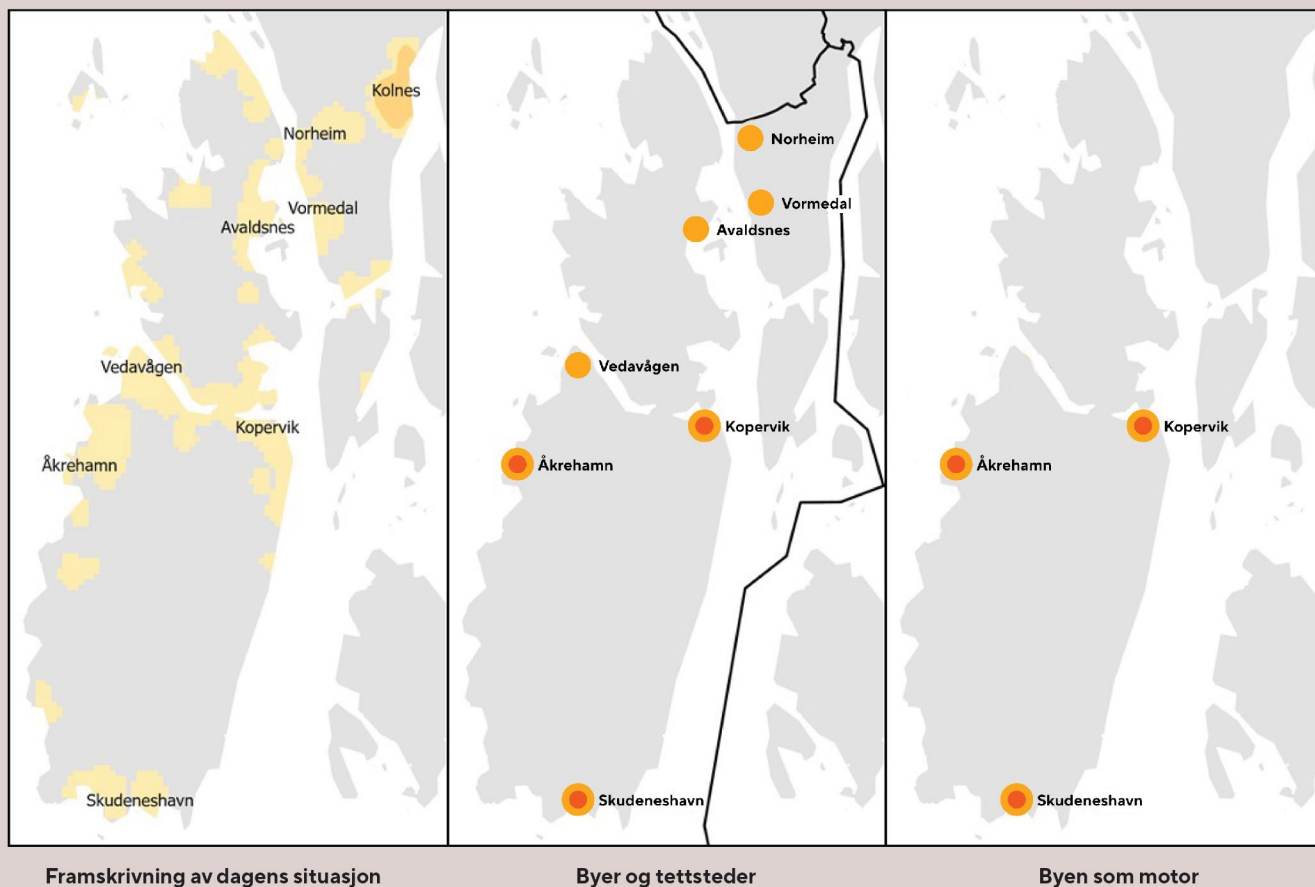
I tillegg til å ha konsekvenser for utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel, kan kommunen som proaktiv samfunnsutvikler, støtte opp om strategien ved å lokalisere egne funksjoner og virksomheter i de prioriterte områdene. Videre kan kommunen, gjennom strategiske investeringer, stimulere til ønsket utvikling og økt privat investeringsvilje der hvor samfunnsgevinsten er størst.

Karmøy kommune kjennetegnes av en kompleks kommunestruktur: Den har tre byer, en øy og ett fastland, bygder, tettsteder og byggefelt. Likefult, er de alle en del av én kommune, med et felles sett med målsettinger. Kommunen ønsker å være en ansvarlig planmyndighet, derfor må kommunens arealpolitikk i størst mulig grad muliggjøre ønsket måloppnåelse. Arealstrategien skal stake ut kursen for en fremtidig utvikling av kommunen til det beste for innbyggerne og regionen .

BAKGRUNN OG ANALYSE

Kommunen har fått utarbeidet en analyse av tre utviklingsscenarioer, for å kunne vurdere hvordan ulik arealdisponering støtter opp om de politisk vedtatte satsningsområdene. Scenarioutredningen er teoretiske øvelser som ser på effekten av ulike utviklingsstrategier. De hjelper til med å belyse konsekvensene av ulike retningsvalg. Utredningen analyserer konsekvensene av ulik disponering av areal til bolig, besøksintensiv handel og service, og arealintensiv næring (kontorarbeidsplasser).

For at vurderingene skal kunne forstås og etterprøves, har rapporten tilstrebet å finne en systematisk tilnærming til analysene og vurderingene. Under hvert temaområde undersøkes utfordringsbildet som gjelder særskilt for Karmøy kommune. Basert på utfordringsbildet ble det valgt ut relevante indikatorer eller kriterier som ble brukt for å vurdere mulighetene for måloppnåelse under de ulike målene. Noen kriterier vil være kvantitative, dvs. basert på noe som kan måles, mens andre vurderinger vil være kvalitative. (se oppsummerende tabell i Scenarioutredning for Karmøy kommune, side 77)

Scenarioutredningen viser et tydelig bilde hvor mulighetene for måloppnåelse synes å være langt svakere med en utvikling som fortsetter i samme spor som i dag, slik som scenarioet «Framskrivning av dagens situasjon» representerer. Dette scenarioet vurderes å være svakt for de fleste av de vurderte målene.

I oppsummeringen fra rapporten konkluderes det med følgende:

Mulighetene for måloppnåelse vurderes å være langt bedre i et scenario som støtter opp under kompakt stedsutvikling, slik som scenarioet «Byene som motor». En slik utvikling legger i større grad til rette for samhandling i befolkning, for næringslivets samlokaliseringsgevinster og for et godt lokalt kundegrunnlag for handel, kultur- og fritidsaktiviteter. Samtidig bidrar scenarioet til et mer differensiert boligtilbud, fordi hovedvekten av boligene forutsettes å være leiligheter, som det er lite av på Karmøy i dag. Et mer differensiert boligtilbud gir innbyggere større muligheter å dekke endrede boligbehov i ulike livsfaser og -situasjoner og kan derfor også bidra til økt livskvalitet for befolkningen. (Scenarioutredning for Karmøy kommune, side 76)

Rapporten viser behovet for å motvirke konsekvensene av spredt arealplanlegging og fremhever viktigheten av å styre vekstkraften inn mot Karmøy sine tre byer. Samfunnsdelen bruker analysene fra rapporten i utformingen av egen arealstrategi, samtidig som det gjort nødvendige tilpassinger. Kommunen sin arealstrategi tar opp i seg elementer fra scenarioene Byen som motor og Byer og tettsteder.

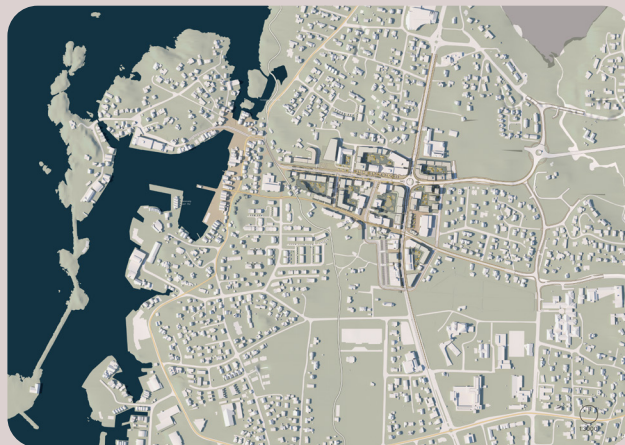
KARMØY KOMMUNE SIN AREALSTRATEGI

Gitt at alle deler av kommunen skal styre mot felles mål for ønsket utvikling, er det avgjørende at også arealstrategien kan sannsynliggjøre god måloppnåelse. Det er derfor med viten og vilje at samfunnsdelen, med arealstrategi, bryter med tidligere kommuneplaners mer spredte utviklingsstrategier.

Nye mål krever nye strategier. Scenarioutredingen har gitt nyttig kunnskap og analyser som klart understreker behovet for en strategisk arealstrategi. På bakgrunn av dette har kommunen utviklet sin egen arealstrategi.

Hovedgrepet i samfunnsdelens arealstrategi er å styre vekstkraften inn mot byene, samt avklare funksjonsdelingen mellom byer og tettsteder. For å kunne nå målsettingene i samfunnsdelen, er det avgjørende at flere mennesker bor, handler og jobber i byene. Derfor bør all besøksintensiv handel og service, og all arealintensiv næring (kontorvirksomhet) kanaliseres mot byene. Dette er i tråd med nasjonale forventinger og støtter samtidig opp om kommunens egne målsettinger. Arealstrategien legger også opp til at mesteparten av boligveksten styres mot byene.

Selv om arealstrategien ikke legger opp til en stor befolkningsvekst i bygdene og tettstedene, er det ikke snakk om å avvikle dem. Det som allerede er bygd utgjør tross alt langt mer enn det som skal bygges i fremtiden. Arealstrategien handler om hvor kommunen skal tilrettelegge for videre fremtidig vekst.

Mulighetsstudien viser at det innenfor sentrumsavgrænsingene for byene er plass til ca. 1500 nye boliger, i tillegg til ca 65 000m² mer areal til handel, næring, service og kontor.

PRINSIPPER FOR LOKALISERING OG DIMENSJONERING AV FUNKSJONER

Byene og bygdene har ulike funksjoner. Dagligvarehandel og servicefunksjoner i tettstedene skal fortsatt kunne utvikles, men de skal dimensjoneres for å kunne betjene sitt eget lokale nærområde. Karmøy kommune skal fortsatt legge til rette for gode og inkluderende lokalsamfunn – men befolkningsvekst, handel, kontor og tjenesteyting bør i størst mulig grad styres dit hvor man best kan legge til rette for en bærekraftig utvikling av kommunen

Bolig: Arealstrategien legger opp til at hovedvekten av boligveksten skal skje i kommunens tre byer: Kopervik, Åkrehamn og Skudeneshavn. Tettstedene vist i arealstrategien kan ta opp i seg den resterende veksten når det finnes tilstrekkelig sosial og teknisk infrastruktur, og veksten ikke går ut over økosystemer, naturmangfold og jordbruksarealer, men primært kommer gjennom fortetting og transformasjon. Boligvekst i tettstedsstrukturen skal også støtte opp om endret transportmiddelfordeling og en bærekraftig mobilitetsløsning. Norheim er ikke en by, men likevel en del av byområdet Haugesund og et viktig knutepunkt for fastlands-Karmøy. Konsentrasjonen av handelsvirksomhet og servicetilbud, kollektivtilbud, tilrettelegging for sykkel og gange og avstand til arbeidsplasser, gjør at Norheim bør prioriteres foran de andre tettstedene i kommunen når det kommer til boligvekst. I arbeidet med rullering av arealdelen skal arealreserve, utbyggingsrekkefølge og fordelingen mellom de ulike tettstedene vurderes nærmere.

Besøksintensiv handel og service, og arealintensiv næring: Om Karmøy kommune skal klare målsettingen om å utvikle levende og attraktive byer, bør all ny besøksintensiv handel og service og arealintensiv næring (kontorvirksomhet) lokaliseres i byene. De tre byene har ulik karakter: Kopervik har en særstilling og er definert som regiondelsenter og fungerer som kommunens administrasjonssenter. Felles for de tre byene er behovet for økt handel og antall kontorarbeidsplasser. Lokalsenterfunksjoner som dagligvare og servicefunksjoner for eget omland vil fortsatt være mulig og skal støtte opp om utviklingene av allerede etablerte tettsteder.

Næringsutvikling er mer enn detaljhandel og kontorarbeidsplasser. Karmøysamfunnet har en høy andel sysselsatte i industrien. Lokalisering og dimensjonering av næringsarealer skal også støtte opp om de overordnede målene i samfunnsdelen. Derfor skal det, i arbeid med rullering av arealdelen, gjøres en ABC-kartlegging for næringsområdene i kommunen. Kartleggingen brukes for å planlegge og legge til rette for "rett virksomhet på rett sted", ut i fra en målsetning om å minimere det samlede transportbehovet i en region, samtidig som at det legges til rette for et konkurransedyktig næringsliv og gode vilkår for trafikkavvikling.

En arealstrategi kunne medtatt en rekke andre overordnede strategiske grep for tema som infrastruktur, sammenhengende grøntstruktur, og funksjonell strandsone. På tross av at disse ikke er medtatt i arealstrategien, gir målformuleringene i samfunnsdelen et tilstrekkelig rammeverk for det videre arbeidet med disse temaene i rulleringen av arealdelen.

Byer

Tettsteder

KOMMUNEN SOM ORGANISASJON

Kommuneplanens samfunnsdel representerer et paradigmeskifte i arbeidet for en mer bærekraftig kommune. Da er det helt naturlig at dette både vil og skal ha konsekvenser for kommunen som organisasjon, arbeidsgiver, tjenesteleverandør og samfunnsutvikler.

Når kommunen har en ambisjon om å legge til rette for mer samarbeid og samskaping, vil det ha konsekvenser for både organisasjonskultur –og struktur. Det er ikke snakk om snu opp ned på etats-modellen, men snarere å skape rom og kultur for samhandling på tvers. Fortsatt skal kommunen praktisere linjeledelse, men det skal etableres samarbeidsformer hvor de ansatte opplever at de jobber i én kommune med et felles mål. Ansvar for måloppnåelse er ikke «noen andre sitt» - det er alles. Hele kommuneorganisasjonen skal sørge for at vi når de målene vi har satt oss. Kommunen, som en demokratisk arena, skal bidra til økt samskaping og reell involvering av innbyggerne.

For å lykkes med dette trengs forankring av og eierskap til samfunnsdelen. Nøkkelen ligger i å skape en felles idé om hvorfor vi gjør som vi gjør. Kommuneorganisasjonen har et enormt potensial til å utvikle samfunnet, men løsningene ligger sjelden i en sektor eller etat alene – de største samfunnsutfordringene løses best gjennom en tverrfaglig og helhetlig tilnærming. I møte med stadig mer komplekse utfordringsbilder vil kommunen prioritere kompetanseutvikling for sine ansatte. For å tiltrekke, utvikle og ta vare på kompetente ansatte skal kommunen bli den foretrukne arbeidsgiveren i regionen. Lederprinsippene i kommunen skal være en rettesnor på alle nivå: Ledere skal sette retning, være støttende, tilrettelegge for samskaping og være proaktive. Tydelige mål og strategier gir retning.

Ofte fokuserer kommuner for mye på hva den gjør og hvordan. Samfunnsdelen skal skape en felles forståelse for hvorfor. Når lederprinsippene og svaret på hvorfor kommer i funksjon, vil de ansatte oppleve mening, trygghet, integritet, trivsel, inspirasjon, tillitt og autonomi i hverdagen. Alle oppgaver i kommunen har praktiske aspekter knyttet til hva og hvordan, samtidig skal alle deler av kommunen være direkte svar på det viktige hvorfor, som for Karmøy kommune er Sammen skaper vi en bærekraftig og inkluderende kommune.

Kommunen skal gå foran gjennom å skape en heltidskultur som motvirker ubalansen i inkluderings- og likestillingsarbeidet. Som arbeidsgiver skal kommunen aktivt bidra til integrering gjennom egne ansettelser.

Når kommunen, som tjenesteleverandør og samfunnsutvikler, jobber i tråd med de strategiske satsningsområdene og tilhørende delmål – skal innbyggerne oppleve en samstemt kommune som de kan stille høye forventninger til.

Hovedmål	Delmål
Karmøy kommune har en organisasjon og nye samarbeidsformer som realiserer målene i samfunnsdelen. 	• Karmøy kommune er en samstemt kommune. • Karmøy kommune har en organisasjonskultur- og struktur som preges av samskaping, kvalitet, kompetanse og effektivitet . • Karmøy kommune er regionens foretrukne arbeidsgiver hvor ansatte opplever mestring og inspirasjon. • Karmøy kommune leverer et fremtidsrettet og bærekraftig tjenestetilbud. • Karmøy kommune er en proaktiv samfunnsutvikler som bruker hele virkemiddelapparatet og tilrettelegger for samskaping.

AVBILDET: en som kan skape en bærekraftig og inkluderende kommune.

(Det hvite området skal erstattes med speilfolie)

KARMØY
KOMMUNE